

Η ΑΝΕΚΔΟΤΗ ΑΥΤΟΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΥ

[Μετάφρασις ἐκ τοῦ Ἱταλικοῦ καὶ ὑποσημειώσεις τοῦ κ. Χαρίλ. Ἀντωνίου. Οὐδείς ἔχει δικαίωμα ἀναδημοσιεύσεως τῆς καὶ ἐκδόσεως ἐκτός τοῦ μεταφραστοῦ.]

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγούμενου)

Ὁ ἄφορεσμός αὐτός μου κόστισε λύπες καὶ καταστροφές· στὴ συνέχεια ὅμως τῆς ζωῆς μου ποὺ στάθηκε πολὺ εὐεργετικός. Καὶ τώρα στὰ 1896, μικρῶν μὲν εἰπὼν πραγματικὰ πῶς ὁ ἄφορεσμός τῶν παπῶν στάθηκε γιὰ με εὐλογία τοῦ οὐρανοῦ. Μ' ἔκαμε γνωστό τὸ διάφορα πρόσωπα στὴν Εὐρώπη, τὰ ὁποῖα μοῦ ξιδήλωσαν τὴν ἐξτίμησή τους στὲς ἐφημερίδες, στὲς ἐπιθεωρήσεις καὶ στὰ βιβλία τους (1).

Χάρη στὸν ἄφορεσμό μου, στοὺς σεισμούς τοῦ 1867 στὴν Κεφαλονιά, ἔγιναν, κἀκὶ γιὰ με, στὴν Ἀγγλία καὶ στὴ Δανία, χωρὶς νὰ τὸ ζητήσω, ἔθραυον, προωφωμένον νὰ ποῦ δείχνον τὴν συμπάθειά τους. Ἡ μεγαλύτερη ὅμως ὄφελεια, ποὺ μοῦ ἀφόρεσε ὁ ἄφορεσμός αὐτός, εἶνε ποῦ ἔθισα τὸ πρῶτό μου παιδί ἀπὸ τὴν ἠθικὴ διαφθορὰ τοῦ τοποῦ. Σὲ διάστημα πολλῶν χρόνων κανεῖς δὲ μὰς πλησίασε: ἔξουσιμα χωριστὰ ἀπὸ τὴν κοινωνία καὶ τ' ἀγρία ἀπ' ἄλλοι κνηγοῦσαν μὲ πέτρας τὸ γυῖο μου· ὁποῖος, χάρις σ' αὐτὴ τὴν ἀπομόνωση, ἔμεινε ἀγῶς καὶ τίμιος (2).

Ξαναγυρίζω στὸ Λονδίνο. Τὴ χρονιά, ποὺ ἔζησα σ' αὐτὴν τὴν ἀπέραντη πρωτεύουσα, τὴν πέρασα ὅλη στὴ Βιβλιοθήκη τοῦ Βοεττικανοῦ Μουσείου, διαβάζοντας ἀδιάκοπα, καὶ, σχεδὸν δίχως νὰ διαλέγω, καθὲς τι, ποὺ ἔπεσε τὰ χεῖρά μου, γιὰ νὰ ἐργάσω τὴν πικρά τῆς ἔξορίας. Ἦμιον· ἀγνωστος στὸν καθένα, ἔχτός ἰδὸ μερικῶν φίλων· Ἀγγλοῦς, μεταῦ τῶν ὁποίων ὁ Κορ Τίτορ, ποὺ ἔμεινε ἀργότερα Ἐπίσκοπος, αὐτός με παρουσίασε εἰς τοῦτῃ τὴ Βιβλιοθήκη.

Αὐτὴ τῆ φορὰ ἢ ζωῆ μου στὸ Λονδίνο σάθηκε μονότονη καὶ φλυμμένη. Τίποτε δὲ μ' εὐχαριστοῦσε. Ὅλες αἱ διασκεδάσεις, ἀπὸ τὴ μεγαλύτερη μέχρι τὴν ἐλάχιστην, περνοῦσαν ἀπὸ με ἀπαρητητές. Ἐνα μοναδικὸ συναίσθημα μοῦ γέμισε καὶ μοῦ ζεντοῦσε τὴν καρδιά καὶ τὸ πνεῦμα: τὸ συναίσθημα τῆς ἀδικίας, ποὺ μοῦ ἔγινε στὴν πατριδα μου.

Τὸ μόνο, ποὺ μοῦ προσέγγισε κάποια παρηγοριά κ' ἀνακούφιση, ἦταν τὰ ζεστά λουτρά τοῦ Λονδίνου. Μιά μερὰ μιλῆκα ἀφαιρέμηνος μέσα στὴ μανιέρα κ' ἀσθάνθηκα τοὺς ὅμως μου στὸ στενὸ μέρος, ἐνῶ τὰ πόδια μου κολυμποῦσαν εὐκόλα, σὰ μεγάλῃ ἀφθονία νεροῦ. Αὐτὸ ὅμως, ἐσκέφθηκα, εἶνε τὸ ἀντίθετο, ἀπ' ὅτι θὰ ἔπρεπε: ἡ μανιέρα εἶνε κακοφτιασμένη. Καὶ κἀτ' ἄλλα: τὸ κορδόνι τοῦ κουδουνιοῦ ἔκρημότανε ἀπάνου ἀπὸ τὰ πόδια μου, καὶ τοῖτο, εἶπα, ἀνάποδο! Τὸ κουδούνι ἔπρεπε νὰ εἶνε στὴν ἔκταση τοῦ χεριοῦ κ' ὄχι ἐκεῖ. Ἄνάποδα ἐπίσης μοῦ φαινότανε αἱ βροδότες καὶ τὸ σαποῦνι. Ἡ ἀνάγκη μου ἐφθασε στὸ κακοφρόνηστος διὰ τέλος παρατήρησα πῶς εἶχα τοποθετήσῃ ἀντίθετα μὲς στὴ μανιέρα! Ντροπιαστέρα τότες γιὰ τὸ λάθος μου κ' ἐσκέφθηκα: «Νά! πῶς ὁ κόσμος κατηγορεῖ συχνὰ γιὰ κακότηνον καθὲς τί, ποὺ δὲν εἶνε σύμφωνα μὲ τίς κακοφτιασμένες ιδέες του.»

Στὸ τέλος ἐνὸς χρόνου ἔξορίας στὸ Λονδίνο, Ξαναγύρισα στὰ Νησιά τοῦ Γενναίου τοῦ 1857. Μὴ θεωρῶντας ὅμως ἀκόμα τὸν ἑαυτὸ μου ἀσφαλισμένο στὴν Κεφαλονιά, ἔζησα μαζί μου τὴν οικογενεῖά μου καὶ πῆγα νὰ ζήσω στὴ Ζάκυνθο, ὅπου εἶχα μερικὰ κτήματα (3). Τὰ βῆμα ὅμως ἐκεῖ ἀνέποδα. Ὁ ὄλος τῆς Ζάκυνθος, στερημένως Χριστιανικὴ θρησκεία, ἡ γιὰ νὰ εἰπὼ καλλίτερα, στερημένως καθὲς θρησκεία καὶ καθὲς ἠθικὸ συναίσθημα, εἶνε φανατικὸς σὲ κείνο, ποὺ ὀνομάζει θρησκεία.

Εἶνε ἕνας γρηνώδης συρφετός καὶ στὴν ὑπερβολικὴ του χτηνωδία καταφεύγει πάντα τὴν φιλοσοφία, ποὺ τὴν ἔχουν ἐκεῖ στὴν ἡμερησίαν διάταξιν (4). Καὶ σὲ μιά τέτοια χώρα πῆγαινα ἔγω νὰ βρῶ καταφύγιο! Εὐτυχῶς γιὰ με, ὁ Ζακυνθινὸς, καθὼς ἔμαθα ἀργότερα, δι' ὄλογοῦσόν, παρὰ γὰν πράγματα ἀνήθικα.

Ἡ ἀνώτερη τάξι στὴ Ζάκυνθο, ἡ ἰατρικὴ, εἶνε ἐπίσης ἐπιπόλαιη κ' ἔλαφροῦσαλη.

Ἡ Ζάκυνθο γέννησε ἕνα Φωσκόλο, ἕνα Σολωμῶ γέννησε ὅμως κ' ἕναν Κεφαλὰ, ἕνα Λοιπάρο, οἱ δύο τελευταῖοι, περιφρητῶνται γιὰ τὴν ἐπιτυχία τῆς δημοκοπίας τῶν συνήθως ὀμοῦ τὸ πνεῦμα τῶν κατοίκων τῆς ἀπορροφίης ἀπὸ τὴν τελελιά. Οἱ ποταπότητες, ποὺ ὀπέφερα στὴ Ζάκυνθο, στὸ χρονικὸ διάστημα, ποὺ πέρασα ἐκεῖ, εἶνε ἀνεκδιήγητες. (Ακολουθεῖ)

(1) Σημ. Μετάφρ. (1) Ἐβρίσκων ἐντοικά στὴ Δανία ἡ Dagbladet (Ἐφημερίς τῆς Ἡμέρας) 17 Ἰουνίου 1868, ἡ Daystelegrafen (Ἐλέγγραφος τῆς Ἡμέρας) 23 Ἰουνίου 1868, ἡ Tolbets Aris (Ἐφημερίς τοῦ Λαοῦ) 26 Ἰουνίου 1868, κ.τ.λ. Στὴν Ἀγγλία ἡ Westminster Review 1 Ἰανουαρίου 1857, ἡ Saturday Review 23 Ἰουλίου 1864, ὁ συστηματικῶς Whittingham στὸ βιβλίον τὸν Four years in the Jonian Islands (Ἑσσάρων χρόνιων στὰ νησιά τοῦ Ἰονίου) κ. τ. λ.

(2) Ἐβρίσκων Λασκαράτος. Εἶνε τώρα Ταμίας τοῦ ὕψιστος τῆς Ἰονικῆς Τραπεζῆς στὸ Ἄριστοβόλι. Ὁ χαρακτηρισμὸς τοῦ πατέρα Λασκαράτος τοῦ γιῶ τοῦ εἶνε σοστός.

(3) Τὰ κτήματα αὐτὰ ἦσαν προκία τοῦ.

(4) Τότε στὴ Ζάκυνθο θριάμβησε ὁ Λοιπάρος μὲ τοὺς Ἀμιώτες, τοὺς κατοικοῦς δηλαδή τῆς συνοικίας Ἀμιῶς, καλλιγραφάδες τῆς ἐποχῆς, ὅργανα ποὺ δὲν ἴδισαν νὰ κάμουν καθὲς ἐργάσιον κατὰ τὸν πολιτικὸν ἔθρονον τοῦ Ἀεζήριου τους. Ἡ κατάσταση αὐτὴ ἔδωκε ἀφορμὴ στὸ Λασκαράτο νὰ κινήσῃ τόσο ἀσθερὰ τοὺς κατοικοῦς τοῦ φιλόξενο Νησιῶ.

ΣΗΜ. «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ». Σχέδιοι τῶν Λασκαράτων δὲν ἀφαιρέσθαι ἀπὸ τὴν αὐτοβιογραφίαν τῶν τῶ πατρὶ τῶν Ζακυνθινῶν γραφόμενα. Πρόκειται ἄλλοτετα πρὸς μερικῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ποὺ καταδύσαν καὶ εὐεργέτησαν τὸν συρφετόν. Δὲν θίγεται παντίποτε ἡ σημερινὴ κοινωνία τῆς Ζακύνθου, ἡ τῶσαν προοδευμένη, ἡ ἔντιμος καὶ ἠθικωτάτη.

ΞΕΝΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

Η ΖΗΤΙΑΝΑ

Τοῦ Τέννυσον

Ἐσταύρωσε τὰ χεῖρα τῆς σὸ στήθος ἡ ζητιάνα κ' ἦθε ξυπόλυτη μπροστὰ στὸ βασιλεῖ τῆς νὰ σταθῇ. Στὸν κόσμο τέτοιον ὄμορφο δὲν ἔχει οὔτε σουλιάνο, οὔτε ποτὲ εἰσέθηκε, ὅτε ποτὲ θὲ νὰ βροθῇ. Κι' ὁ βασιλεῖς μὲ τὴν χροὴν κοῦφον στὸ κεφάλι κατέβηκε ἀπ' τὸν θρόνον, νὰ τὴν χαιρετήσῃ. «Ἐν εἶρ' αὐτὸ παρῆξεν» εἶπανε οἱ μ ε γ ἄ λ ο ι, «τέτοιον μεγάλη ὄμορφο δὲν ἔχουμε ἀπαιτήσιο».

Ὡς λάμει μὲ στὰ σύννεφα τὴν νύχτα τὸ φεγγάρι μὲ στὰ φτωχὰ κορυφία τῆς κ' αὐτὴ λυμποκοποῦσε. Ἐνας τὸ στήθος τὸ σφιχτὸ καὶ τὸ κομποῦ τὴν χροὴ, κ' ἄλλος τὰ μάθρα τῆς μαλλεῖ καὶ ἡμία τῆς παντοῦσε, κ' ἡμιολογῶσαν πῶς πατ' ὁ ἐκείνη ἐκεῖ τὴν χώρα τέτοιον Νεοδαίνας ὄμορφο δὲν εἶδαν ὡς τῶσαν. Κι' ὁ βασιλεῖς ὄμορφησε σὰν βασιλεῖς μόν. Κι' ὁ βασιλεῖς ὄμορφησε σὰν βασιλεῖς μόν. ὡθ δὲ τὸ γρηῖς ταῖρι μου καὶ σὸ βασιλεῖσόν μου. Μετάφρ. Δημ. Στάη

ΑΝ ΕΙΣΑΙ...

Τοῦ Ἀρσῆκ Τσομπανιάν

Ἄν εἶσαι πλοῦσιος κ' ἄν ζῆς σ' ὀλόγονο παιδί, Κι' ἄν γιὰ γρηῖς κ' ὄρησῃ δὲν σοῦ θοῖωνει μῆτι Κι' στὴ φτωχὴ πατριδα μας ποῦ δὲν δίνας κἀτ' Νὰ φτώσω εἶσα κ' τὴ πλοῦτι σου.

Ἄν ἔχῃς κοίτην σπαθὶ κ' ἔκοκμοῦσε σὺν θῆρῃ Κι' μὲς τὸ ζῶνεις μοιζαζὶ στοὺς θεῶνους κ' ἀουλιζῇ, Χωρὶς γιὰ τὴν Πατριδα μας τὸ φτωχὸ ἢ νικῇ Νὰ φτώσω ὄσα καὶ τὸ ξίφος σου.

Ἄν εἶσαι ὁ μεγαλύτερος τοῦ κόσμου αὐτοῦ σοφός Κι' τῆς σοφίης σου σκορπῆς τρυφῶν σου τὸ φῶς Μὰ πῶθος γιὰ τὸν τόπον μας δὲν ὀ κνεῖ κορυφός Νὰ φτώσω εἶσα κ' τὴ σοφία σου.

Ἄν ποιητὴ ὀ ἐβρίσθων ἢ ζηλευτὴ σου μοῖσα Κι' φιλῆλι μόνο θάλλασου κ' ὄσρα ἢ ἠγῆλι σου λίου, Μὰ στὴ Πατριδοῦ τῆ φωνῇ μένει βοθηὶ καὶ στέγα Νὰ φτώσω εἶσα κ' τὴ λύρα σου.

ΤΟ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙ

Τοῦ Ἑρρ. Χάινε

Κίτταξε, μὲς στὰ οὐκεῖνὰ πῶς θέωμε τὸ κυπαρίσσι, ἢ κορυφῇ του ἢ λυγροῦ μὲ τ' ὄσρα πάει νὰ μιλῇ.

Ψῆλωσε κ' ἔγινε θεοῦ κ' ἀκόμα θὰ θεοῖνεῖ, ἀκόμα! Ἐνα κομῆ ἀνθρωπῶν ὀφρεῖ τὴ ὄρα του σὸ ζῶμα! Μετάφρ. Π. Ραῖση

Η ΦΘΙΣΙΚΗ ΔΙΚΜΑΛΩΤΟΣ

Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ

Ἀπὸ τὰ μάθρα οἶδρα τῆς γνῆκῆς μου μόνι, Τὰ θέα ἄλλα θεοῦ κ' ἀνθίζου κ' χροὴ, Ὁ ἦλος ἔσονταινε, πετὰ τὸ χεῖδόν, Κ' ἀναρῆσῶναι σὸν ἄγρο τὸ πρῶτον χορτάρι. Τρέχων κοπάδια κάττωπα εἰς τὰ βουτὰ ἐπάνου, Ἐρχεται πάλ' ἢ ἄνοιξις κ' ἔγω θετὰ πεθῶν...

Σὺ εἶσαι, σὺ ποὺ τραγοῦθεῖς ἔρωτικὸ τραγοῦδι, Ἀρῶνι μου, καὶ εἶσαι σὺ π' ἀκούω ἠχομένῃ Σὺ εἶσαι ποὺ μοιζοβολῆς τῆς παυγαλῆς λουτοῦδ... Ἄχ! ἴσως τόπο ἄρῶνιου σὸν, σὸν γὰ βγαῖνη Τὸ ὄσο εἶνε τὴν πρῶτον τραναφελιά ἐπάνου, Ἐρχεται πάλ' ἢ ἄνοιξις κ' ἔγω θετὰ πεθῶν...

Σ' αὐτὸ τὸ μετρίον μου τὸ ἔθμο κρεββαῖνι, Ποῦ ἀπ' ἔρωτικῆς φητικῆς τραγοῦμένη ὄθνον, Ὅσοδ με τρώγει πνετός, καὶ δὲν σφαλνὸ τὸ μῆτι, Ὅσῶν λυμπάδα ὄθνοιμα, μαρῶνιμα σὰν κῆνον... Ποῦδ, κορυφῶνκα πολὺ, καὶ δισοκῶ ἀνασῶν, Ἡ ἄνοιξις ἐβρίνηκε, κ' ἔγω! κ' ἔγω πεθῶν! Μετάφρ. Α. Παρῆσχο

Η - Η

Τοῦ Ἑρρ. Χάινε

Ὅσον ἡ νύχτα προχωρεῖ τὰ φῶτα ὄθνον ἔνα-ἔνα, Κάμπος καὶ δέντρα καὶ βουτὰ βαθεῖα εἶνε τώρα κοιμισμένα.

Μὰ ἡ καλιῖρα ἢ μακρονη γιὰ εἶν' ἀκόμα φωτισμένη; - Ἡ κάποιος ἄμορος γεννιέται ἢ κάποιος τυχερός πεθῶνι. Μετάφρ. Π. Ραῖση

